

INSTYTUT SOCJOLOGII  
UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

# OSWAJANIE WIELKIEJ ZMIANY

INSTYTUT  
SOCJOLOGII UW  
O POLSKIEJ  
TRANSFORMACJI

Wybór i opracowanie  
IRENEUSZ KRZEMIŃSKI  
JACEK RACIBORSKI

Wydawnictwo **IFiS PAN**  
Warszawa 2007

Publikacja dofinansowana przez Wydział Filozofii i Socjologii  
Uniwersytetu Warszawskiego

Projekt okładki  
*Andrzej Lubniewski*

Redaktor Wydawnictwa  
*Elżbieta Morawska*

Copyright © by Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, 2007

ISBN 978-83-7388-151-8

Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN  
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72, tel. (22) 65-72-897  
e-mail: [publish@ifispan.waw.pl](mailto:publish@ifispan.waw.pl)  
Wydanie I

Druk: Akant, Zalesie Górne

## Spis treści

<b>Wstęp. Socjologowie wobec wielkiej zmiany (Ireneusz Krzemiński, Jacek Raciborski)</b> .....	7
 <b>Część I. Świat wartości i postawy w schyłkowym okresie realnego socjalizmu</b>	
<b>Stefan Nowak: System wartości społeczeństwa polskiego</b> .....	21
<b>Ireneusz Krzemiński: Latentne wzory kultury a dynamika postaw społeczeństwa polskiego</b> .....	42
<b>Anna Giza-Poleszczuk: Stosunki międzyludzkie i życie zbiorowe</b> .....	61
<b>Mirosława Marody: Dylematy postaw politycznych i orientacji światopoglądowych</b> .....	92
 <b>Część II. Państwo i gospodarka: kres starego i początek nowego ustroju</b>	
<b>Witold Morawski: O przyczynach niepowodzeń reformowania gospodarki polskiej w latach osiemdziesiątych: między diagnozą a terapią</b> .....	111
<b>Antoni Z. Kamiński: Res Publica – Res Privata</b> .....	134
<b>Wojciech Modzelewski: Metody walki bez użycia przemocy</b> .....	155
<b>Antoni Sulek: Od mobilizacji do nie-reprezentacji. PZPR w świetle statystyki własnej</b> .....	173
<b>Jerzy J. Wiatr: Reforma czy upadek systemu?</b> .....	187
<b>Jadwiga Staniszkis: Państwo postkomunistyczne – w poszukiwaniu paradygmatu</b> .....	206
<b>Wiesława Kozek: Zostać przedsiębiorcą? Ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce</b> .....	228
<b>Kazimierz W. Frieske: Strukturalne mistyfikacje: współcześni „ludzie luźni”</b> .....	250

### **Część III. Ideologie, idee i wartości okresu wielkiej zmiany**

<b>Jerzy Szacki:</b> <i>Protoliberalizm: autonomia jednostki i społeczeństwo obywatelskie</i> .....	263
<b>Tadeusz Szawiel:</b> <i>Spoleczne podstawy konserwatyzmu w Polsce</i> .....	278
<b>Paweł Śpiewak:</b> <i>Lekcja de Tocqueville'a. O demokracji w Polsce</i> .....	289
<b>Renata Siemińska:</b> <i>Od wartości postmaterialistycznych do materialistycznych – casus Polski</i> .....	304
<b>Aleksandra Jasińska-Kania:</b> <i>Orientacje aksjologiczne Polaków na tle europejskim</i> .....	330

### **Część IV. Demokracja i wybory**

<b>Jacek Raciborski:</b> <i>Teoria demokracji a reguły wyborów</i> .....	351
<b>Marek M. Kamiński, Grzegorz Lissowski, Piotr Swistak:</b> <i>„Renesans komunizmu” czy efekt instytucji? Polskie wybory parlamentarne 1993</i> .....	366
<b>Mirosława Grabowska:</b> <i>Religijność i Kościół a polityka w III Rzeczypospolitej</i> .....	387
<b>Jerzy Bartkowski:</b> <i>Tradycja zaborów a współczesne zachowania społeczne w Polsce</i> .....	407

### **Część V. Świat kultury**

<b>Antonina Kłoskowska:</b> <i>Kultury narodowe i narodowa identyfikacja: dwoistość funkcji</i> .....	427
<b>Ewa Nowicka, Sławomir Łodziński:</b> <i>Zmieniający się stosunek Polaków do obcych – czy w stronę otwartego świata?</i> .....	445
<b>Elżbieta Hałas:</b> <i>Symboliczna konstrukcja Solidarności: konflikt interpretacji i polityka pamięci</i> .....	465
<b>Izabella Bukraba-Rylska:</b> <i>Kultura w Polsce lokalnej – w mikroskopie i przez lunetę</i> .....	479
<b>Piotr Chmielewski, Elżbieta Chmielewska:</b> <i>Wesela bezalkoholowe, czyli zmiana reguł instytucjonalnych w społeczności lokalnej (przyczynek do „teorii” transformacji)</i> .....	495